

b. jęzica, internowanego, więzińa łagiermita, rest. ~~...~~

1) Dane osobiste: (imię nazwisko, stop. wojsk. wiek, ~~...~~ syw.)

Tadeusz Rysak plut. podpor. lat 32, techn. ~~...~~

2) Pła i okolice uoi zaarantowania

REFERAT
HISTORYCZNY 1940 r.

We wrześniu 1939 r. interuowamy maturę, w październiku 1940 r. przewieziony z Litwy do ZSSR wraz z innymi interuowanymi do obozu internowanych w Juchnowie.

3) Nazwa obozu, więziemia, miejsca przymusowych robot

Oboz internowanych w Juchnowie od lipca 1940 r. do czerwca 1941 r. następnie oboz przejściowy w Murmańsku i ostatek w Fanoi na półwyspie Kola.

4) Opis obozu, więziemia, terenu, budynki, warunki mieszkaniowe, higiena

Oboz Juchnowo mieścił się w zabudowaniach falwarantów b. majątku Ostowów, ostatek mieścił się tam szpital sow. dla gruźliczaków, położony na skraju lasu.

Budynki murowane i drewniane, te ostatek wybudowane przez internowanych, spanie na pryerach dwoje i trojnych, ciepło, wiasno, izby zimno słabo opalane (chodziło się w płaszczach) ponadto wyjętkie budynki zapluskawione.

Na półwyspie Kola w Fanoi oboz mieścił się w namiotach, z tego około 200 ludzi z braku namiotów, mieszkało w pryerach zoryerowanych namiotach wykonanych z darwinu i fonesieradki.

5) Skład więzińów, narodowość, poziom moralny, umysłowy, wzajemne stacunki

Grupa intern. w której byłem liczyła około 2800 ludzi, składana się z szeregowych do chorągiew wiaerwie, różnej narodowości, poziom umysłowy różny od alfabetu do ludzi z wyższym wykształceniem, ogólna nieufność, do nasicejstwa do władz sowieckich, ze strony melierzynek osób z postro internowanych narodowości: ukraińskiej, białoruskiej i żydowskiej.

6) Życie w obozie, przebieg przeciwnej dmi, warunki pracy, noruny, wyneogrodzenia, wyżywienie, ubranie, życie koleżeńskie

W Juchnowie internowanych do prace nie używano, jednaki około 150 ludzi stale pracowalo przy budowie baraków odnawianiu palacu zajmowanego przez NKWD i w okresie zimny używano internowanych do wyneobawienia opal, oraz do omyzdzania drogi ze smiegu z lasu do obozu na odaiutu około 15 km. Za pranyisze prace, pracownicy otrzymywali dodatkowe raje żywnościowe (400 gr. chleba i rupy). Normalna racja dzienna składała się z 800 gr. chleba,

na śniadanie zupa, na obiad zupa i kasza jako-
lacje - herbata. Do strawy używano słodzonych
wędlinnych w niedostatecznych ilościach.

W Gausi pracowano przy budowie lotniska,
praca trwała bez przerw na dwie zmiany, każda
z grup pracowała po 12 godzin.

Warunki pracy b. ciężkie, zacinanie drzewiny i usu-
wanie kamieni z terenu lotniska. Wyrzucanie
bardzo ciężko, dwa razy na dobę zupa i około 200 gr.
chleba. Wynagrodzenia za pracę nie otrzymywano
żadnego.

W Gausi wydano wystarczające ubrania (futajki)
i częściowo obuwie, w Juchnowie było bardzo trudno
otrzymać brakujące części umundurowania.

Zgłoszenie koleżeńskie właściwie nie istniało. Grupy 3-4
ludzi żywały się bliżej, ze względu na wspólne cele cha-
rakternie, upodobań i chorąża samopomocy.

7) Słownictwo NKWD do Polaków, sposób badania, tortury, kary,
propaganda komunistyczna, informacje o Polsce i t.d.

Słownictwo NKWD do Polaków wrogi, w Polsce wyrażali się
drwiąco, że Polacy nie będą, a jeżeli będą to zrewolucja,
senty propagandę komunistyczną. W wypadku nie zgłoszenia
się do pracy w Gausi, zamykali w karcerne rolnicze (wobliki)
nie dając pożywienia.

8) Opieka lekarska, szpital, śmiertelność.

Opieka lekarska w Juchnowie względna, w wypadkach
kancerowych zabiegów chirurgicznych wysyłali do szpitala
sowieckiego stąd powracali z drogi.

W Gausi dawał się odczuwać wielki brak lekarzy i
w czasie polityki w obozach internow. w ZSSR z mojej grupy
zmarł tylko szewc. Krupski z Witna.

9) Czy i jaka była łączność z krajem i rodziną

Po sześciomiesięcznym pobycie w Juchnowie t.j. 29 grudnia
1940 r. do czasu wyjazdu do Gausi, władze NKWD zerwa-
wały raz w miesiącu na wysyłanie listów do rodziny
w kraju, które do dochodziły i następnie doręczano
odpowiedzi z kraju.

10) Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do W.P.

Zwolniony wraz z innymi na podstawie układu
Przedsiewzięcia z ZSSR z lipca 1941 roku.

Do komisji fabrycznej w Juchnowie skierowany do S.D.P.
o Talizmanie gdzie został wcielony do S.p.a.

Rhauckin dn. 11. III - 1943 r.